

Nederlandse namen van cultuurplanten

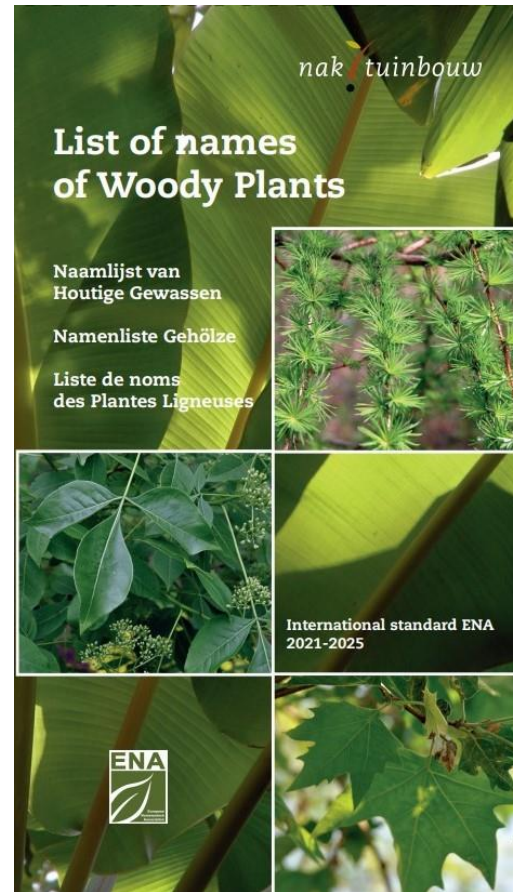
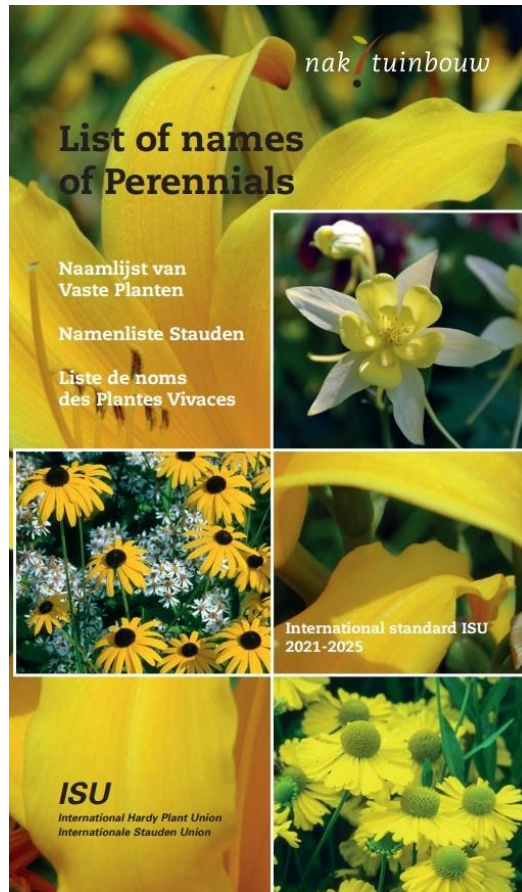
versie 2.0

Standaardlijst met voorkeursnamen en alternatieve
namen

Najaarsbijeenkomst NDV,
Opheusden, 18 november 2023

Mirjam Lemmens

Wie gebruikt de NAAMLIJSTEN voor de wetenschappelijke namen?

Wie gebruikt de standaardlijst Nederlandse namen van cultuurplanten?

ONDERWERPEN

- de aanleiding en voor wie?
- samenwerking
- verantwoording en werkwijze
 - uitgangsbron
 - keuze voorkeursnaam
 - taalregels
- verschil 1^e versie > 2^e versie
- resultaat
- publicatie
- klaar?

AANLEIDING

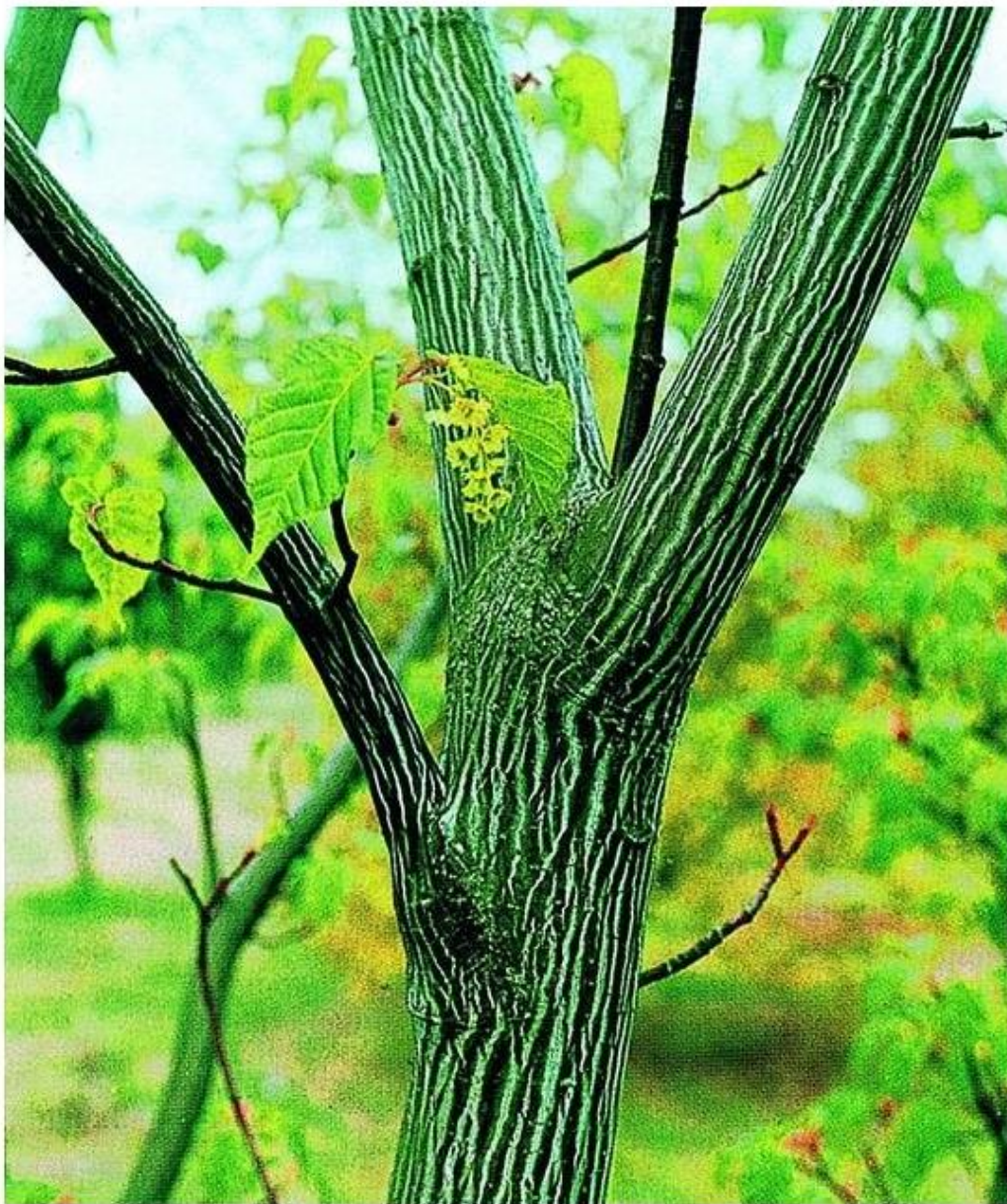
- een telefoontje...
- tot 2020 (1^e versie) ontbrak het aan een overzicht
- ontstaan uit enige “wildgroei” op internet
- behoefte aan eenduidigheid

Wat is de
wetenschappelijke naam?...

Abies balsamea

Balsemzilverspar / Balsem
zilverspar / Balsem-zilverspar
/ Balsem Zilverspar /
balsemzilverspar / balsem
zilverspar / balsem-zilverspar

Wat is de
wetenschappelijke naam?...

Acer davidii

Chinese esdoorn / Davids
esdoorn / Slangenhuide-
esdoorn / Streepjesbast-
esdoorn (& diverse
spellingvarianten)

VOOR WIE?

Vooraf voor

- het 'lichtgroene' publiek (consumenten, tuincentra, etc.)
- het (groen)onderwijs, bij rondleidingen
- gemeentelijke instanties (bv. openbaar groen)
- en andere niet-specialisten

Minder voor

- echte plantenkenners (kwekers/dendrologen/onderzoekers etc.);
wetenschappelijke benaming is daar standaard!
 - toch worden NL namen ook door deze groepen veel gebruikt

SAMENWERKING 1^e versie

*Harry de Coo (coördinator) Marco Hoffman Mirjam Lemmens
&
Jos Koppen*

Wergroep

Wilko Ootes

Leon de Smet

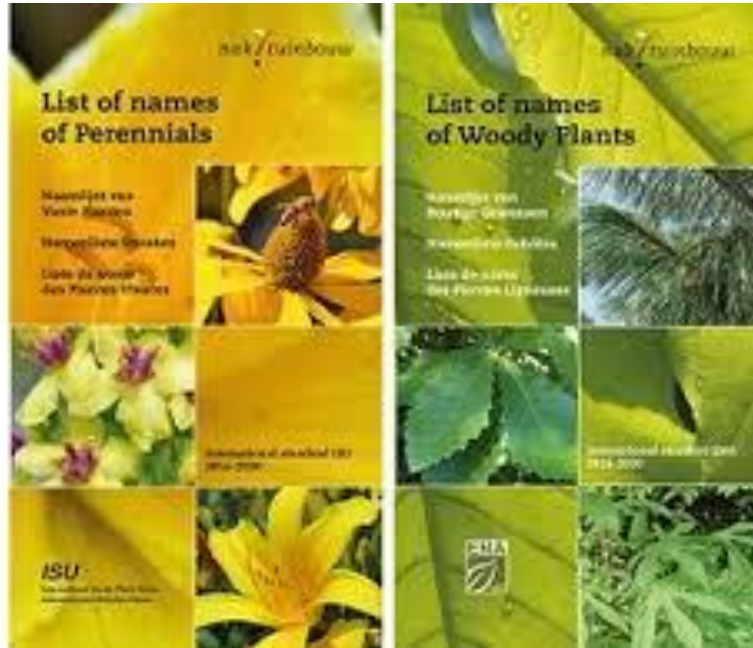
Baudewijn Odé

*Wilde
plantengroep NL +
Vlaanderen
Leni Duistermaat*

VERANTWOORDING & WERKWIJZE:

Uitgangsbron voor 1e versie

de wetenschappelijke namen uit de Naamlijsten 2016-2020
(het handelssortiment)

➤ vooral **geslachten** en **soorten**
in principe geen *cultivars* / *subsp.* / *var.*
(tenzij er een specifieke NL naam is gevonden)

VERANTWOORDING & WERKWIJZE: methode

cultuurplanten

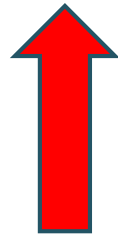
GEBRUIKTE BASISBRONNEN:

- B.K. Boom (deel 1, 2 en 3)
- Dendrologie lage landen
- PPO/Plantago
- Naktuinbouw
- PlantScope
- Internet
- Etc.

wilde planten

GEBRUIKTE BASISBRONNEN:

- Floron / Wilde plantengroep Nederland en Vlaanderen
- Species.be
- Nouvelle Flore 5 & 6

maar de overlap van de twee cirkels is volledig

VERANTWOORDING & WERKWIJZE : keuzes maken voor de Nederlandse voorkeursnaam!

1. overlap van cultuurplanten die verwilderen en wilde planten die in het handelssortiment voorkomen
2. overige plantennamen → de gebruikte basisbronnen cultuurplanten
(keuze voor meeste gebruik in praktijk, mits in overeenstemming met de vastgestelde criteria)
3. één duidelijke spelling van NL namen:
dus mirte/looimirte i.p.v. myrte/looimyrte of mirte/looimyrte en v.v.
4. indien geslachtsnaam ook gebruikt als NL naam nemen we dit over (lichte) voorkeur boven ander NL namen (bv. *Magnolia* t.o.v. *Beverboom*)

VERANTWOORDING & WERKWIJZE: keuzes maken voor de Nederlandse voorkeursnaam!

6. streven naar logica:

- soortnamen liefst éénduidig afgeleid van geslachtsnaam (bv. *Eik* > *Zomereik*, *Wintereik*, *Moseik*, etc.
- Indien praktijk anders, nemen we het over; bv. bij *Daphne* (*Peperboompje*): *Zwart peperboompje*, *Rood peperboompje*; bij *D. cneorum* *Steenroosje* i.p.v. *Rozemarijn-peperboompje*

7. NL naam geslacht en soort hetzelfde

- komt vaak voor; *Klimop* voor *Hedera* en *Hedera helix*
- voor bekende soorten opgenomen, voor minder bekende soorten niet (maar mag in praktijk wel; bv. *Klimop* voor *Hedera nepalensis*)

8. instandhouding van Nederlandse geslachtsnaam, dus:

- *Abies borisii-regis* is geen *Bulgaarse zilverden*, maar *Bulgaarse zilverspar*

VERANTWOORDING & WERKWIJZE:

Taalregels

Volgens *Genootschap Onze Taal*
Aangevuld met '*het groene boekje*'

1. NL Plantennamen in **vakteksten met een hoofdletter**; in 'gewone' teksten met een kleine letter.
 - dus in lijst: *Esdoorn*, *Zomereik*, *Rode kornoelje*
2. naamdelen los, aaneengeschreven of met koppelstreepje?:
 - bijvoeglijke naamwoorden altijd los (bv. *Franse geranium*)
 - samenstellingen altijd aan elkaar (bv. *Pampasgras*, *Reuzenzilverspar*)
 - koppelstreepje (facultatief) om leesbaarheid te bevorderen (bijv. *Madeira-ooievaarsbek*, *Streepjesbast-esdoorn*, *Aleppo-den*)

VERANTWOORDING & WERKWIJZE:

Taalregels

3. bezits-s:

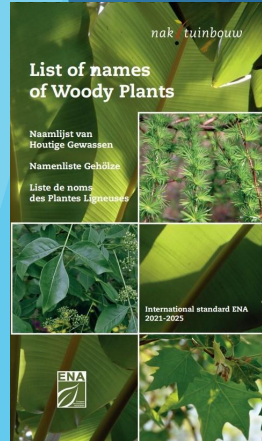
- hoofdregel: direct aan naam vast; bv. *Darwins zuurbes*, *Adams goudenregen*
- uitzondering: indien naam eindigt op lange klinker: bv. *Allioni's klokje*, *St. Bruno's lelie*

4. de tussen-n:

- Genootschap Onze Taal: zelf aanvoelen
- Groene boekje: tussen-n gebruiken als eerste deel een zelfstandig naamwoord is en meervoud eindigend op **-en** en niet op **-es**. Bv. *Kattenkruid*, *Apenboom*
- Bij versteende samenstellingen mag je **-e** aanhouden: *Lievevrouwebedstro*, *Rozemarijn*

VERSCHIL 1^e versie > 2^e versie

- nieuwe uitgave Naamlijsten 2021-2025
(aangepast aan de nieuwste versie van de Naamlijsten 2021-2026 - Accepted names/Synoniemen)
- verwerking van de commentaren en aanvullingen
(databases) op versie 1.0 van diverse mensen zoals:
Hans Janssen, Rene Koot (Plantago), Dirk Slagter, Martin Tijdgat (NDV), Rutger Barendse (Waarneming.be), Rob Kruijt (NVBT), Theo Damen, Harry Boven (Kwaliteitsplanten) en vele anderen
- ontbrekende NL namen opgezocht in de eerder genoemde bronnen en aanvullend op internet

VERSCHIL 1^e versie > 2^e versie: samenverking

nak / tuinbouw

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Stan van Oers

Leo Miedema

nak / tuinbouw
Rassenlijst
Groentegewassen
Wim Sangster

nak / tuinbouw
Rassenlijst
Landbouwgewassen
Wim Sangster

VERSCHIL 1^e versie > 2^e versie: uitbreiding

opname van nieuwe gewasgroepen

- bolgewassen
- rassenlijst groenten- & landbouwgewassen
 - oplossing groepen/types
 - eetbare paddenstoelen & wieren opgenomen bij 'groente'
- perkplanten
- kamerplanten
- snijproducten
- tropische planten / tropisch fruit
- familienamen (*nog in bewerking*)

RESULTAAT

- Inleiding met uitgebreide verantwoording en werkwijze
- Lijst met Wetenschappelijke namen > NL namen
- Lijst NL namen > Wetenschappelijke namen
- Verschil 1^e versie > 2^e versie:

	Versie 1.0 - 2020	Versie 2.0 - 2024
Aantal gewassen (wetenschappelijk vs voorkeursnamen)	4600	6000
Aantal Nederlandse namen (incl. alternatieve namen)	6500	9200

Conclusie: uitbreiding van ruim 30%
(hierin zijn de familienamen nog niet meegenomen!)

Toetsing eindresultaat versie 1.0: Hans Janssen

Toetsing eindresultaat versie 2.0: *nog in overleg*

RESULTAAT

Lijst Wetenschappelijke naam > Nederlandse naam

WETENSCHAPPELIJK NAAM	NEDERLANDSE NAAM (voorkeur)	ALTERNATIEVE NAAM/NAMEN	HOOFDGROEP(EN)
<i>Abelia</i>	Abelia		Loofhout
<i>Abelia biflora</i> var. <i>coreana</i>	> zie <i>Abelia coreana</i>		
<i>Abelia chinensis</i>	Chinese abelia		Loofhout
<i>Abelia coreana</i>	Koreaanse abelia		Loofhout
<i>Abelia mosanensis</i>	Geurende Koreaanse abelia		Loofhout
<i>Abeliophyllum</i>	Witte forsythia	Sneeuwfor sythia	Loofhout
<i>Abeliophyllum distichum</i>	Witte forsythia	Sneeuwfor sythia	Loofhout
<i>Abies</i>	Zilverspar		Coniferen
<i>Abies alba</i>	Gewone zilverspar		Coniferen
<i>Abies amabilis</i>	Pacifische zilverspar		Coniferen
<i>Abies balsamea</i>	Balsemzilverspar		Coniferen
<i>Abies balsamea</i> 'Nana'	Dwerg-balsemzilverspar	Dwerg-balsemden	Coniferen
<i>Abies borisii-regis</i>	Bulgaarse zilverspar	Bulgaarse zilverden	Coniferen
<i>Abies bracteata</i>	Santa Lucia-zilverspar	Santa Lucia zilverden	Coniferen
<i>Abies cephalonica</i>	Griekse zilverspar		Coniferen

RESULTAAT

Lijst Nederlandse naam > Wetenschappelijke naam

NEDERLANDSE NAAM	WETENSCHAPPELIJK NAAM	VOORKEURS NL naam (bij syn.)	HOOFDGROEP(EN)
Aalbes	<i>Ribes rubrum</i>		Loofhout Fruit
Aangebrande orchis	<i>Neotinea ustulata</i>		Vasteplant
Aapjesorchis	<i>Orchis simia</i>		Vasteplant
Aardaker	<i>Lathyrus tuberosus</i>		Vasteplant
Aardappel	<i>Solanum tuberosum</i>		Vasteplant
Aardappelpruim	<i>Stauntonia hexaphylla</i>	Chocoladrink	Loofhout
Aardbei	<i>Fragaria ananassa</i>		Fruit Vasteplant
Aardbei	<i>Fragaria</i>		Fruit Vasteplant
Aardbeiboom	<i>Arbutus</i>		Loofhout
Aardbeiboom	<i>Arbutus unedo</i>		Loofhout
Aardbei-framboos	<i>Rubus illecebrus</i>		Loofhout Fruit
Aardbeiganzerik	<i>Potentilla sterilis</i>		Vasteplant
Aardbei-guave	<i>Psidium littorale</i>		Loofhout
Aardbeiklaver	<i>Trifolium fragiferum</i>		Vasteplant

PUBLICATIE

- lijst moet vindbaar zijn voor gebruik
- GRATIS te downloaden via Naktuinbouw
- lancering 2^e versie ca. maart 2024

VERVOLG (op termijn)

- afstemming met Vlaamse Dendrologische Vereniging?
- wetenschappelijke naam waarvan een NL naam ontbreekt vertalen (uit Engels/Frans/Duits) of zelf nieuwe namen bedenken?
- andere nieuwe ontwikkelingen?

VRAGEN?

VRAGEN

Wat is de NL naam voor:

Acer griseum

> Papieresdoorn of
Kaneelesdoorn

Cornus sanguinea

> Rode kornoelje

Corylus colurna

> Boomhazelaar of
Turkse hazelaar

VRAGEN

Wat is de wetenschappelijke naam voor:

Gebroken hartje

> *Dicentra* of *Dicentra formosa*

Vioolbladplant

> *Ficus lyriata*

Kattenstaart

> *Lythrum*

> *Acalypha hispida*

> *Amaranthus caudatus*

VRAGEN

Wat is de juiste schrijfwijze?:

Oost Siberische zilverspar

Oost-Siberische zilverspar

Oost Siberische Zilverspar

VRAGEN

Wat is de juiste schrijfwijze?:

Kattekruid

Katten-kruid

Kattenkruid

VRAGEN

Wat is de juiste schrijfwijze?:

Himalaya-iep

Himalaya iep

Himalayaiep

VRAGEN

Wat is de juiste schrijfwijze?:

Coloradozilverspar

Colorado zilverspar

Colorado-zilverspar

VRAGEN

Wat is de leukste NL naam?:

Mozes-in-het-biezen-mandje

Vrouwentong

Schoonmoedersstoel

Geil geitenkruid

Schildersverdriet